ЗОРЯ ГАЛИЦКА.

ЛЬВÔВЪ. СУБОТА **Ч. 84.** Дня 8/20 Жовтня 1849.

Выходитъ що Середы и Суботы. Цѣна для одбирающихъ въ Редакціи: четверть-рочна 1 рень. 15 кр. ср.; пôврочна 2 рень. 30 кр. ср.; черезъ почты: четверть-рочна 1 рень. 35 кр. ср.; пôврочна 3 рень. 10 кр. срб.

Тымчасовый законъ громадскій.

(Продовженье зъ 82. Числа.)

§. 36. Во всѣхъ справахъ, которіи обходѧтъ громадꙋ, не цѣла громада радитъ, не цѣла громада дѣлае, лише черезъ декотрыхъ людей, которыхъ до того обере. Люде которыхъ громада на тое обирае абы въ справахъ громадскихъ радили и такъ що мае бꙋти постановлѧли всѣ тіи люде до кꙋпы называютъ сѧ выдѣлъ громадскій. Що выдѣлъ громадскій оурадитъ, постановитъ, тое мꙋситъ ктось въ дѣло привести, выповнити. Тіи люде, зъ середыны выдѣлꙋ громадского черезъ выдѣлъ громадскій на тое выбраній, абы все въ дѣло привели, що выдѣлъ громадскій постановитъ, называютсѧ старшина громадска. Зъ того показꙋєсѧ, що выдѣлъ громадскій и старшина громадска сꙋть цѣлькомъ розличніи власти громадскіи и такъ сѧ ôдъ себе розрôжнѧютъ, що выдѣлъ громадскій до нарадъ а старшина громадска до дѣланѧ сꙋть оустановленій. Може бꙋти, що декотріи що до выдѣлꙋ належатъ, захорꙋютъ або бꙋдꙋтъ перешкодженій, або оусꙋнꙋтсѧ ôдъ выдѣлꙋ; абы число выдѣлꙋ всегда было повное, то бꙋдꙋтъ обраній такожъ заступники, которіи мѣсце членôвъ, що маютъ перешкодꙋ або сꙋть ôддалени, бꙋдꙋтъ въ выдѣлѣ займати.

Способъ, ѧкимъ сѧ выдѣлъ громадскій мае обирати, не есть такъ дꙋже простый и легкій, ѧкъ си кто гадае, а то томꙋ, що законъ громадскій всѣмъ що маютъ право обирати выдѣлъ громадскій, рôвного права до выбиранѧ не признае; декотріи що маютъ право выбирати — а тіи называютъ сѧ выборцами — маютъ бôльше право, маютъ бôльше вплывꙋ при выборѣ, а дрꙋгіи зновꙋ маютъ менше. Законъ громадскій мае на оцѣ, абы въ громадѣ бꙋвъ ладъ и порѧдокъ; про тое людемъ въ громадѣ, що жадного маєткꙋ не маютъ або нищо не значатъ, жадного не признае права при выборѣ выдѣлꙋ громадского, але за тое переважный вплывъ надае тымъ людемъ, котрымъ на ладѣ и порѧдкꙋ найбôльше залежитъ, а тіи люде сꙋть найчастше тіи, которіи щось маютъ, которіи сꙋть свѧщенниками, оурѧдниками краевими, оучеными; томꙋ тіи, що найбôльшый платѧтъ податокъ, а по нихъ свѧщенникъ, оурѧдникъ краевый и проч. половинꙋ, або близко половинꙋ бꙋдꙋтъ мали вплывꙋ при выборѣ вы-

дѣлꙋ громадского; тїи знову члены громадскїи, що лише низкїй платятъ податокъ, всѣ до кꙋпы, хотяйбы ихъ и найбольше бꙋло число въ громадѣ, лише дрꙋгꙋ половинꙋ вплывꙋ бꙋдꙋтъ мали при тôмъ выборѣ. — Законъ громадскїй, абы той вплывъ розмѣрити, постановляе, що всѣ выборцы мають ся подѣлити на кꙋпы, на части; если громада дꙋже велике число мае выборцѣвъ, то подѣлятъ ся на три части; если менша громада, то подѣлятся на двѣ части; тїи части выборцѣвъ называются тѣла выборчїи. Кожде такое тѣло выборче мае право выбирати рôвне число членôвъ выдѣлꙋ громадского, и рôвне число застꙋпниковъ. Если на примѣръ выдѣлъ въ громадѣ мае ся складати зъ 12. членôвъ, то каждое тѣло выборче выбирае по 6 членôвъ до выдѣлꙋ, и по 3 застꙋпниковъ.

§ 37. Законъ громадскїй постановляе, якъ ся тѣла выборчїи мають творити, и кто зъ тыхъ, що мають право выбирати (выборцѣвъ), до котрого тѣла выборчого мае належати. Пôдставою подѣлꙋ выборцѣвъ на тѣла выборчїи есть податокъ прямый, безпосредственный. Податокъ прямый, безпосредственный, оу насъ доси есть трожкїй; податокъ ґрꙋнтовый (ôдъ городꙋ, поля, лѣса, пасовискъ), податокъ домовый (ôдъ домôвъ и бꙋдынкôвъ) и податокъ заробковый, (якїй платятъ ремѣсленники, кꙋпцѣ, фабриканти, адвокаты за тое, що мають доходы зъ свого заробкꙋ); мовимо доси, бо може бꙋти, що пôзнѣйше бꙋдꙋтъ ще иннїи податки прямїи, безпосредственнїи, наложенїи; въ дрꙋгихъ краяхъ платится податокъ ôдъ доходôвъ, якїи кто щорочне мае, або ôдъ рôжныхъ збыткôвъ, на примѣръ, коней збытковыхъ, псôвъ, каритъ и пр. — Якъ великїй безпосредственный податокъ оу насъ треба платити, абы бꙋти обывателемъ громады, а про тое мати право выбирати выдѣлъ громадскїй, ще не знаемо; законъ громадскїй каже, що то пôзнѣйше, якъ бꙋдꙋтъ мали выборы настꙋпити, черезъ Высокое Правительство бꙋде означене. На каждый выпадокъ тое зъ того настꙋпае, що чимъ большїй податокъ бꙋде означеный, тымъ менше бꙋде обывателей громады, а про тое и выборцѣвъ; чимъ низшїй податокъ, тымъ бôльше бꙋде обывателей, а томꙋ и выборцѣвъ въ громадѣ.

(Продовженье настꙋпитъ.)

Питомци Семинарiи зложили Преосвященному Метрополитѣ на письмѣ подяку слѣдующими словами за тое, що зарядивъ, абы наука догматыки приподавала ся въ рускôмъ языцѣ:

Вашое Превосходительство! Наймилостивѣйшїй Архїпастирю!

Волю Вашꙋ благосклонность къ большомꙋ оуспѣхꙋ и возростꙋ католической церкви и къ народномꙋ благꙋ извѣствꙋющꙋ, котрꙋ изъ оустъ честныхъ надстоятелей нашихъ внимаемо: що Ваше Привосходительство въ родимôмъ языцѣ догма католической вѣри приподавати милостиво повелѣли много почитаемъ; тая извꙋдила въ насъ чꙋвство благодаренїя, которе Высокопочтенїю Вашого Превосходительства прилꙋчити поспѣшаемъ, съ приключенїемъ, що изъ молодыхъ сердецъ къ Вышньомꙋ возгоритъ всегда поломѣнь несквернои моловы о благостостоянїе и долгоденьствїе Вашого Превосходительства, и що тїи чꙋвства въ нашихъ наслѣдникахъ дѣйствительно вѣчне возцвитати бꙋдꙋтъ.

Львôвъ дня $^{4}/_{16}$ Жовтня 1849.

(Слѣдꙋютъ пôдписы).

Зъ Самборского окрꙋга. — Дня 30 Вересня (12 Жовтня) ôдправилося въ Самборѣ призванїе С. Дꙋха для молодежи при розпочинаню школьного рокꙋ; и намъ пригодилося на нѣмъ также знаходитися. О 9. годинѣ зъ рана прїйшла оучилищная молодѣжъ зъ Ґимназїи съ П.П. професорами до церкви. Богꙋ дяковати такожъ и оучителѣ нормалнїи, ко-

торіи тамтого рокꙋ не конче хотѣли пꙋскати рꙋскіи дѣти на рꙋскꙋю ôтправꙋ, сами привели ихъ до церкви. — Молодѣжъ щоденне теперь бꙋвае на рꙋской ôтправѣ и спѣвае по рꙋски; въ гімназіи и нормальныхъ кляссахъ полꙋчае наꙋкꙋ св. вѣры и грамматики рꙋского языка такожъ по рꙋски; екзгорты въ недѣлю и свята такожъ ôдбꙋваются по рꙋски.— Одержалисмо тꙋтки трохъ професорôвъ Рꙋсинôвъ при Гімназіи, полюбилисьмо ихъ оуже перше зъ самои чꙋтки, нимъ щесмо ся съ ними познакомили. Надѣя оживляе наши сердца, що они справдятъ ожиданя, якіи въ нихъ покладаемъ.

При величинѣ того, и що насъ чꙋтки о хорошихъ оуспѣхахъ рꙋской молодежи зъ инчихъ сторонъ доходятъ, мы либонь покꙋшеній нашимъ дѣтямъ завидовати лꙋчшой доли. Не осьто такъ бꙋвало якъ мы книжки пôдъ пахою носили. Правда, що рꙋское слово бꙋло первое що мы промовили; и насъ оучила мати по рꙋски хвалити Отца Милосердного, але коли мы пôдросли, и лишали дôмъ родительный щобы пôйти въ оучилища, то приневоленисьмо бꙋли матерного слова ôдрѣкати и свого цꙋрати ся. Коли мы повертали на вакаціи, матинонка выбѣгла на сꙋстрѣчь, не могла ни словка сказати але тиснꙋла до сердця, а коли насъ провитала по рꙋски, мы ей ôдповѣдали по польски якъ тоти рекрꙋты, що то за мѣсяць совѣ языкъ перекрꙋтатъ, а то мовь желѣзо вдарило въ грꙋдь матернꙋю. Панъ Отець идꙋтъ до церкви, а мы поза церковъ; ити до крилоса съ дякôмъ спѣвати, та то бꙋло соромъ. Заплакали родичи: На що выйшли наши трꙋды, наши издержки, що бы наша детина цꙋралась нашимъ словомъ, нашовъ вѣровъ, щобы ся ей по тôмъ со всѣмъ ôдречи. Ой такъ бꙋло, таже во то въ вѣгꙋ оучилищнôмъ мы не чꙋли рꙋского слова, всего насъ оучили но не по рꙋски; о рꙋской ôдправѣ ни гадки не бꙋло въ весь часъ образованія, навѣть въ семинаріи, на найбольшіи рꙋскіи празники шлисьмо на ôдправы латиньскія; не одинъ зъ насъ оуронивъ слезонькꙋ, що въ такъ великій празникъ якъ е Рождество Хво въ власной церквѣ не мôгъ похвалити Отца Милосердного. Бꙋвъ приказъ, тай годѣ. — Теперь вже не такъ— завидовати то грѣхъ, особливо нашимъ цвѣтонькамъ весняненькимъ; але мы вже теперь радꙋемось, и послѣдный кꙋсень ôднимаемо ôдъ оуств и посылаемо дѣтямъ, коли бачимо, що образꙋютъ ся на ревныхъ почитателей своей вѣры, свого языка, на хорошихъ обывателей отечества и ростꙋтъ надеждно въ славꙋ рꙋского имене. Высылаючи ихъ зъ домꙋ мы имъ пригадꙋвали, що бы въ невинныхъ лѣтахъ на общій хосенъ отечества оустремляли свои взори, и каждый день за оутраченый оуважали, де бы що хорошого не здѣлали, поблагословилисьмо ихъ, и предпорꙋчили ихъ долю божомꙋ провѣдѣнію.

Дꙋже однакъ сꙋмꙋемо, що въ оучилищахъ дѣвическихъ въ Самборѣ Рꙋщина е ще земля не знаема; добре бы то бꙋло, абы и той красный полъ, маючій такꙋ силꙋ надъ сердцами человѣческими въ школѣ не ôдвыкавъ ôдъ свого. Лишь въ Бозѣ надѣя, и наши молоденькіи красавици невавкомъ оустроятъ ся въ рꙋскіи цвѣты.

Л. К.

———

„Газета Пештенська" зъ дня 10 Жовтня оувѣдомляе насъ о вырокахъ смерти, черезъ сꙋдъ военный въ крѣпости Арадѣ на слѣдꙋющихъ начальникôвъ движенія мадярского выданыхъ и тамже на тôмъ самôмъ дни на нихъ выконаныхъ, и такъ:

Ернстъ Кѣшъ зъ Еллемеръ и Иттебе, родомъ зъ Темешварꙋ въ Банатѣ, маючій 49 лѣтъ, вдовецъ, бездѣтный, впередъ полковникъ и начальникъ гꙋсарского полка пôзнѣйше въ матежи Енерал-пôдмаршалокъ, и краевый военный начальникъ —

Іосифъ Швайдель, родомъ зъ Зомбора, Бачкого комитатꙋ, маючій 53 лѣтъ,

жонатый, отецъ 5 дѣтей, впередъ маїоръ гусарского полка —

Аристидесъ Дессевфи, родомъ зъ Чакачь въ Оугорщинѣ, маючій 47 лѣтъ, жонатый, пенсїонованый ротмистръ, въ матежи енералъ и доводитель дивизїи —

Вильгельмъ Лазаръ, родомъ зъ Великого Бечкерекꙋ, маючій 54 лѣтъ, отецъ 3. дѣтей, подаковавъ за службꙋ въ ц. к. войскꙋ яко порꙋчникъ, — въ матежи подполковникъ — зостали застрѣленымы. — Далѣ зостали

Кароль Гр. Вечеей, родомъ зъ Committee Пештꙋ, маючій 42 лѣтъ, жонатый, бездѣтный впередъ маїоръ другого гусарского полка — а въ матежи енералъ и доводитель одного корпꙋса, —

Людовикъ Аулехъ, родомъ зъ Бретиславы, маючій 57 лѣтъ, безженный, впередъ подполковникъ пѣхотного полка Цесарь Александеръ, — въ матежи енералъ и доводитель одного корпꙋса —

Игнатїй Терекъ, родомъ зъ Геделе, Бретиславского комитатꙋ, маючій 54 лѣтъ, безженный, впередъ подполковникъ и директоръ фортификацїи въ крѣпости Комарно— въ матежи енералъ —

Юрій Льанеръ, родомъ зъ Найсоль въ Оугорщинѣ, маючій 53 лѣтъ, жонатый, отецъ едной дитины, впередъ маїоръ пѣхотного полка Гр. Гйульай, — въ матежи енералъ; —

Ернестъ Пельтъ зъ Пельтенберґъ, родомъ зъ Вѣдня, маючій 35 лѣтъ, жонатый, отецъ 3 дѣтей, впередъ ротмистръ повышшого гусарского полка, — въ матежи енералъ и доводитель едного корпꙋса —

Iосифъ Надо-Шандоръ, родомъ зъ Великого Варадинꙋ, маючій 45 лѣтъ, безженный, пенсїонованый ротмистръ, въ матежи енералъ и доводитель корпꙋса —

Кароль Кнезичъ, родомъ зъ Великe Гаювацъ, въ пограничꙋ, маючій 41 лѣтъ, жонатый, отецъ 2 дѣтей, впередъ сотникъ 34го пѣхотного полка, — въ матежи енералъ и доводитель корпꙋса —

Кароль Гр. Льайнинґенъ зъ Вестербурґъ, родомъ зъ Ильбенштадтъ въ великомъ княжествѣ Гессен-Дармштадтъ, маючій 30 лѣтъ, жонатый, впередъ сотникъ 31 пѣхотного полка, — въ матежи енералъ и доводитель дивизїи —

Iоаннъ Даманичь; родомъ зъ Стаса въ пограничꙋ, маючій 45 лѣтъ, жонатый, бездѣтный, впередъ сотникъ 61. полка, — въ матежи енералъ и доводитель корпꙋса — повѣшеными.

Кромѣ того всѣ тїи винователи сказани сꙋть на оутратꙋ цѣлого ихъ маєткꙋ на скарбъ державный.

Пештъ дна 11 Жотня. Иванъ Гончицкїй родомъ зъ Бꙋды, 45 лѣтъ маючій, свяшенникъ и капьланъ военный, за оудѣлъ въ повстаню оугорскомъ зоставъ сказаный на повѣшенье; вырокъ злагоджено на розстрѣленье, и той вырокъ на немъ дна 8 Жовтня выконаный. Вчора зостали тꙋтъ по выроцѣ военного сꙋда! Владиславъ Чанїй, родомъ зъ Чаны въ Оугорщинѣ, маючій 59 лѣтъ, безженный, и Iоанъ Баронъ Ешенакъ, родомъ зъ Бретиславы, маючій 49 лѣтъ, жонатый, за оудѣлъ въ повстаню Оугорщины при конфискацїи цѣлого ихъ маєткꙋ — повѣшеными.

Выдаватель и ѡдповѣдательный Редакторъ А. ПАВЕНЦКІЙ. Типомъ М. Порембы.